

هه‌لبژاردنی ئه‌نجومه‌نی میلی نیشتمانی جه‌زائیر 2026 ته‌مموزی

ئارام جه‌مال
سه‌رۆکی په‌یمانگه‌ی کوردی
بۆ هه‌لبژاردن KIE

سه‌ربه‌ست مسته‌فا
سه‌رۆکی ریک‌خراوی ستیپ
بۆ دیموکراسی و هه‌لبژاردن

- ناونیشان: هه‌لبژاردنی ئەنجومەنی میلی نیشتمانیی جه‌زائیر- (2026-07-02)
- ئاماده‌کاران: - سه‌ربه‌ست مسته‌فا سه‌رۆکی ریک‌خراوی ستیپ بۆ دیموکراسی و هه‌لبژاردن - ئارام جه‌مال سه‌رۆکی په‌یمانگه‌ی کوردی بۆ هه‌لبژاردن KIE
- جۆری بابەت: هه‌لبژاردن و دیموکراسی
- به‌رواری ده‌رچوون: ته‌مموزی 2026

له‌ بۆلاوکراوه‌کانی ریک‌خراوی ستیپ بۆ دیموکراسی و هه‌لبژاردن و په‌یمانگه‌ی کوردی بۆ هه‌لبژاردن KIE

ریک‌خراوی ستیپ بۆ
دیموکراسی و هه‌لبژاردن

ریک‌خراویکی نیشتمانیی
سه‌ربه‌خۆی ناحکومی
قازانجنه‌ویسته و چاودیری
هه‌لبژاردنه‌ گشتییه‌کانی
هه‌ریمی کوردستان و عێراق
ده‌کات و خۆبه‌خشانه
هه‌ولده‌دات له‌پیناو
به‌رزکردنه‌وه و بۆلاوکردنه‌وه‌ی
هۆشیاریی له‌ بواره‌کانی
هه‌لبژاردن، دیموکراسی و
حوکمرانی باشد.

Kurdish Institute for Elections
په‌یمانگه‌ی کوردی بۆ هه‌لبژاردن

په‌یمانگه‌ی کوردی بۆ
هه‌لبژاردن KIE

ریک‌خراویکی ناحکومی
سه‌ربه‌خۆی قازانجنه‌ویسته،
ناوه‌راستی سالی (2002)
له‌لایه‌ن چه‌ند یاساناس و
پاریزه‌ریکه‌وه دامه‌زینراوه،
هه‌ولده‌دات له‌ پیناو
بۆلاوکردنه‌وه‌ی هۆشیاریی
مه‌ده‌نیی ده‌نگه‌ران و
پشکداریی له‌ هه‌موارکردنی
یاسای هه‌لبژاردنه
گشتییه‌کان و
چاودیریکردنی ئەنجومه‌نه
هه‌لبژێردراوه‌کانی عێراق و
هه‌ریمی کوردستان..

بۆ په‌یوه‌ندیکردن:

7701573210 / 07504840094

زانباری گشتی:

ناوی ولات : کۆماری جه‌زائیری دیموکراسیی میللی

پێگهی جوگرافی : کیشوه‌ری ئه‌فریقا

پایته‌خت : ویلایه‌تی جه‌زائیر

روبه‌ر : 2,381,741 کم دووجا

ژمارهی دانیش‌توان : 46,851,044 که‌س

زمانی فه‌رمی : عه‌ره‌بی و ئه‌مازیغی

دراو : دیناری جه‌زائیری

تایینی فه‌رمی : ئیسلام/ تایینزای سوننه‌ی مالیکی

دابەشبوونی کارگێڕی : 58 ویلایه‌ت و 1541 شاره‌وانی.

سه‌ره‌خۆیی : دوا‌ی 130 ساڵ ژێرده‌سته‌یی فه‌ره‌نسا، ساڵی 1962 رژ‌گار بوون.

سنوره‌کانی : ده‌ریای سپی ناوه‌راست، تونس، مه‌غریب، لیبیا، نه‌یجیریا، مالی و مؤریتانیا.

سیستمی هوکمرانی : نیمچه سه‌روکایه‌تی

ده‌ستور : ده‌ستوری ساڵی (2016)ی کۆماری جه‌زائیری دیموکراسیی میللی.

نه‌ۆمی په‌که‌می ده‌سه‌لاتی یاسادانان : ئه‌نجومه‌نی میللی نیشتمانیی جه‌زائیر

نه‌ۆمی دووه‌می ده‌سه‌لاتی یاسادانان : ئه‌نجومه‌نی گه‌لی جه‌زائیر

رۆژی 2ی تەمموزی 2026، به‌ ملیۆنان ده‌نگده‌ر له‌ ناوڤۆ و ده‌ره‌وه‌ی جه‌زائیر چوونه سه‌ر سندوقه‌کانی ده‌نگدان، به‌ ئامانجی ده‌ست‌نیشان‌کردنی 407 نوێنه‌ر بۆ ئه‌نجومه‌نی میللی نیشتمانیی (په‌رله‌مان) ئه‌و ولاته، که‌ به‌ نه‌ۆمی په‌که‌می ده‌سه‌لاتی یاسادانان داده‌نرێت. رێژه‌ی به‌ش‌داریکردنی ده‌نگده‌ران له‌ هه‌لبژاردنه‌که‌دا (21,24%) بووه‌ و ئه‌م رێژه‌یه‌ نزم‌تره‌ له‌ رێژه‌ی به‌ش‌داریکردنی هه‌لبژاردنی ساڵی (2021)، که‌ رێژه‌که‌ی (23%) بوو، له‌ کاتی‌که‌دا هه‌ندیک له‌و لایه‌نانه‌ی بایکۆتی هه‌لبژاردنی ساڵی (2021)یان کردبوو به‌شی زۆریان له‌م هه‌لبژاردنه‌دا به‌ش‌دارییان کردبوو، له‌وانه‌ش وه‌ک به‌ره‌ی هێزه‌ سۆسیالیستییه‌کان و گ‌ردبوونه‌وه‌ له‌پێناو فه‌ره‌هنگ و دیموکراسیدا.

- **پەرله‌مان:** له دوو ژوور یان دوو نهۆم پێکدێت:
 - (أ) ئەنجومه‌نی میلی نیشتمانی جه‌زائیر، ماوه‌ی ده‌سته‌کاربوونی پێنج ساڵه‌.
 - (ب) ئەنجومه‌نی گه‌لی جه‌زائیر، ماوه‌ی ده‌سته‌کاربوونی شه‌ش ساڵه‌ و هه‌ر سێ ساڵ جارێک نیوه‌ی ئەندامانیان نوێده‌کرێته‌وه‌.
- **سیستمی هه‌لبژاردن:** هه‌لبژاردنی ئەنجومه‌نی میلی نیشتمانی جه‌زائیر به‌پێی "لیستی نوێنه‌رایه‌تی رێژه‌یی" به‌رپۆده‌ده‌چێت و بۆ ئەو کورسییانه‌ی له‌ دوا‌ی دابه‌شکردنی کورسییه‌کانی قو‌ن‌اغی یه‌که‌م ده‌می‌ننه‌وه‌ شی‌وازی به‌هێزترین ماوه (الباقی الاقوی) به‌کاردیت. (یاسای هه‌لبژاردن، ماده‌کانی 194-198).
- **به‌ربه‌ستی هه‌لبژاردن:** رێژه‌ی 5%ی له‌به‌رده‌م کۆی ده‌نگه‌ دراوه‌کانی هه‌ر لیستی‌کدا داناوه‌ تا بتوانن کورسی پەرله‌مان به‌نه‌وه‌. (یاسای هه‌لبژاردن-ماده‌ی 194).
- **ژماره‌ی بازنه‌کانی هه‌لبژاردن:** 77 بازنه‌ی هه‌لبژاردنه‌، 69 بازنه‌یان له‌ناو جه‌زائیردان و 8 بازنه‌شیان بۆ ده‌نگده‌رانی ره‌وه‌ندی جه‌زائیره‌ له‌ ده‌ره‌وه‌. ئەمه‌ش دوا‌ی هه‌موارکردنه‌وه‌ی نه‌خشه‌ی کارگێری ولاته‌که‌ دیت، که ژماره‌ی ویلايه‌ته‌کانی ناوخۆی جه‌زائیری زیادکرد بۆ 69 ویلايه‌ت، به‌مه‌ش هه‌ر ویلايه‌تێک بوو به‌ یه‌ک بازنه‌ی هه‌لبژاردن.
- **ژماره‌ی کورسییه‌کان:** کۆی ژماره‌ی ئەنجومه‌نه‌که‌ 407 کورسییه‌ و له‌و ژماره‌یه‌ش 395 کورسییان بۆ ناوخۆی جه‌زائیره‌ و 12 کورسیشیان بۆ ره‌وه‌ندی ولاته‌که‌یه‌ له‌ ده‌ره‌وه‌. دیاریکردنی ژماره‌ی کورسی هه‌ر بازنه‌یه‌ک به‌پێی چری دانیش‌توانی ویلايه‌ته‌که‌یه‌، بۆ نموونه‌ (جه‌زائیری پایته‌خت زۆرت‌رین کورسی به‌رده‌که‌وێت. هه‌ر بازنه‌یه‌کی هه‌لبژاردنیش (ویلايه‌ت) به‌جۆر گۆیدانه‌ که‌می ژماره‌ی دانیش‌توانی، به‌ شی‌وه‌یه‌کی ئۆتۆماتیکی لانیکه‌م (سێ-3) کورسی به‌رده‌که‌وێت. ئەمه‌ش بۆ به‌هره‌مه‌ندبوونی ئەو ویلايه‌تانه‌یه‌ له‌ نوێنه‌ر، که ده‌که‌ونه‌ ناوچه‌ی بیابانه‌وه‌ یان ئەو ویلايه‌ته‌ نوێیانه‌ی ژماره‌ی دانیش‌توانیان که‌مه‌، تا بێ نوێنه‌ر نه‌می‌ننه‌وه‌.
- **ماوه‌ی ده‌نگدان:** 11 یانزه‌ سه‌عاته‌ و له‌ 8ی به‌یانییه‌وه‌ ده‌سته‌پێده‌کات تا سه‌عات 7ی ئیواره‌.
- **کارتی ده‌نگده‌ر:** ده‌سه‌لاتی نیشتمانی هه‌لبژاردنه‌کان، کارتێکی ده‌نگدان ده‌داته‌ هه‌ر ده‌نگده‌رێک، که ناوی له‌ تۆماری ده‌نگده‌راندا هه‌بێت (یاسای هه‌لبژاردنه‌کان، ماده‌ی 72).

- **میکانیزمی دەنگدان :** لیستی نیمچەکراوە پیادەدەکرێت، واتە دەنگدەر دەتوانێت دەنگ بە یەکێک لە لیستەکان و دەنگدەرێکی لیستەکەش بدات، یاخود تەنھا دەنگ بە لیستێک بدات.
- **دەنگدانی بە وهکالەت :** مادەکانی (157-168) ی یاسای هەلبژاردن، رێگە بەم توێژانە دەدات بە وهکالەت دەنگبەدن :
 - نەخۆشەکانی ناو نەخۆشخانەکان یان ئەوانەیی لە مالهون.
 - ئەوانەیی کەنەفتکارن و لە جێدا کەوتوون.
 - ئەو کرێکار و خزمەتگوزارانەیی لە دەرەوهی پارێزگاکانی خۆیان کار دەکەن یان لە هاتوچۆی بەردەومدان.
 - ئەو خۆبەدکارانەیی زانکۆ، کە لە دەرەوهی پارێزگاکانی خۆیان دەخوینن.
 - ئەو هاوڵاتیانەیی بە شپۆهەیی کاتی لە دەرەوهی ولاتن.
 - فەرمانبەرانەیی سوپای نیشتمانی و هیژە ئەمنییەکان و کارمەندانەیی گومرگ و کارمەندانەیی خزمەتگوزاری زیندانەکان، ئەوانەیی رۆژی دەنگدان لە ئەرکدان.

□ **مەرجهکانی دەنگدەر :**

1. دەبێت لە رۆژی دەنگداندا تەمەنی گەشتییته هەژدە سال.
2. لە هیچ جۆرە شایستەییەکی یاسایی کەم نەبێت.
3. پێویستە ناوی لە تۆماری دەنگدەرانەیی ئەو شارەوانییەدا هەبێت، کە تێیدا نیشتهجێیە.
4. نابێت لە سەرەدەمی خەباتی رزگاربخواری نیشتمانییدا دژ بە بەرژەوهەندییەکانی نیشتمان بووبێت.
5. نابێت بە تاوانێکی گەورە یان بە کەتن حوکم درابێت و ئیعتباری بۆ نەگەرابێتەوه.
6. نابێت ئیفلاس بووبێت و ئیعتباری بۆ نەگەرابێتەوه.
7. نابێت لە ژێر راگرتنی دادوەرییدا بێت یان راگیرا بێت.

(یاسای هەلبژاردن، مادەکانی 50، 51)

- مەرجهکانی خۆپالۆتن :** یاسای هەلبژاردنەکان، مەرجهکانی خۆپالۆتنی بۆ ئەندامییی لە ئەنجومەنی میلی نیشتمانییدا بەم شیوهیە دیاریکردوو:
- أ- دەبێت هەلگری رەگەزنامەیی جهزائیری بێت.
 - ب- دەبێت لە رۆژی دەنگداندا تەمەنی گەشتییته بیست و پێنج سال.
 - ج- دەبێت خزمەتی سەربازی بەجێگەیاندا بێت یان بەخسرا بێت.

د- ناییت به تاوانیکی گه‌وره یان به که‌تنیک حوکم دراییت به‌دهر له که‌تنی نا ئەنقه‌ست، یاخود حوکمدراو بیټ و ئیعتباری بۆ گه‌رابیته‌وه.

ر- ئەستۆپاکی خۆی له فه‌رمانگی باج سه‌لماندبیټ.

ز- له‌ناو خه‌لکدا ناوبانگی به‌وه ده‌رنه‌کردیټ، که ده‌ستی تیکه‌لاوکردوو له‌گه‌ل ناوه‌نده گومانلیکراوه‌کانی بواری دارایی و بزנסدا، کاریگه‌ری راسته‌وخۆ یان ناراسته‌وخۆی هه‌یه له‌سه‌ر ئازادی هه‌ڵبژاردنی ده‌نگه‌ران و باش به‌ریوه‌چوونی پرۆسه‌ی هه‌ڵبژاردن.

س- ناییت له دوو خولی یه‌که‌به‌دوای یه‌ک یان جیا‌جیادا ئەندامی په‌رله‌مان بیټ.

(یاسای هه‌ڵبژاردن، ماده‌ی 200)

□ مه‌رجه‌کانی به‌رده‌م لیسته‌کانی هه‌ڵبژاردن :

یاسای هه‌ڵبژاردنه‌کان ئەو مه‌رجانه‌ی دیاریکردوو، که ده‌بیټ له هه‌ر لیستی‌کدا هه‌بن، ئەوانیش ئەمانه‌ن:

أ- ئەگه‌ر ژماره‌ی کورسی ته‌رخانکراوی بازنه‌ی هه‌ڵبژاردنه‌که جوت بیټ ئەوا ده‌بیټ لیسته‌که دوو کاندیدی زیاتر له ژماره‌ی کورسیه‌کانی بازنه‌ی هه‌ڵبژاردنه‌که له‌خۆبگریت، به‌لام ئەگه‌ر ژماره‌ی کورسی ته‌رخانکراوی بازنه‌ی هه‌ڵبژاردنه‌که تاک بیټ ئەوا ده‌بیټ لیسته‌که سی کاندیدی زیاتر له ژماره‌ی کورسیه‌کانی بازنه‌ی هه‌ڵبژاردنه‌که له‌خۆبگریت.

ب- ده‌بیټ بنه‌مای سی یه‌کی ژن و پیاو له لیسته‌که‌دا ره‌چاو بکریټ.

ج- به‌لایه‌نی که‌مه‌وه ده‌بیټ یه‌ک له‌سه‌ر سی کاندیده‌کانی ناو هه‌ر لیستی‌ک هه‌لگری بروانامه‌ی زانکۆ بن.

د- به‌لایه‌نی که‌مه‌وه ده‌بیټ نیوه‌ی کاندیده‌کانی ناو لیسته‌که ته‌مه‌نیان له خوار چل سآه‌وه بیټ.

(یاسای هه‌ڵبژاردن، ماده‌ی 191)

□ ئەنجومه‌نی ده‌ستوری: ده‌سته‌یه‌کی سه‌ربه‌خۆیه و ئەرکی پاراستنی ده‌ستوری پێسپێردراوه. ئەم ده‌سته‌یه تایه‌تمه‌نده به بریاردان له‌سه‌ر دروستی ریفرا‌ندۆم و هه‌ڵبژاردنی سه‌رۆک‌کۆمار و هه‌ڵبژاردنه‌کانی په‌رله‌مان و را‌گه‌یانندی ئەنجامی کۆتایی هه‌ڵبژاردنه‌کان. به‌مه‌ش ئەنجومه‌نی ده‌ستور تایه‌تمه‌نداره له سه‌یرکردنی تانه‌کانی په‌یوه‌ندیدار به ئەنجامه به‌رایه کاتیه‌کانی هه‌ڵبژاردنه‌کانی سه‌رۆکایه‌تی و یاسادانان.

ئەنجومەنەکه له 12 ئەندام پیکدیت. سه‌رۆککۆمار چوار ئەندامیان دیاری ده‌کات، که له نیواندا سه‌رۆکی ئەنجومەن و جیگره‌که‌ی تیدایه، هه‌ریه‌ک له ئەنجومەنی میلی نیشتمانی و ئەنجومەنی گه‌ل و دادگای بال‌ا و ئەنجومەنی ده‌ول‌ه‌تیش یه‌کی دوو ئەندام بۆ ئەنجومەنه‌ ده‌ستوریه‌که‌ دیاری ده‌که‌ن.

□ خه‌رجیه‌کانی هه‌لبژاردن و پاره‌دارکردنی هه‌لمه‌ته‌کانی هه‌لبژاردن و چاودێریکردنیان :

یاسای هه‌لبژاردنه‌کانی جهزائیر، 37 ماده‌ی بۆ دیاریکردنی سه‌رچاوه‌ی پاره‌دارکردنی هه‌لمه‌ته‌کانی هه‌لبژاردن و دانانی سنوری خه‌رجیه‌کان و ریکخستنی پرۆسه‌ی چاودێریکردنی سه‌رچاوه‌ی دارایی و خه‌رجیه‌کانی بانگه‌شه‌ی هه‌لبژاردن ته‌رخانه‌کردوه، ئەویش له‌ رینگه‌ی لیژنه‌یه‌که‌وه که دادوه‌ریکی دادگای بال‌ا جهزائیر سه‌رۆکایه‌تی ده‌کات. دیاره‌ ئەمه هه‌نگاوێکی پیشکه‌وتوو و ئەرتیبه‌ به‌راورد به‌ یاسای هه‌لبژاردنه‌کانی عێراق.

□ ده‌سته‌ی سه‌ربه‌خۆی چاودێریکردنی هه‌لبژاردنه‌کان :

به‌پێی ماده‌ی 194ی ده‌ستوری جهزائیر، ده‌سته‌یه‌کی سه‌ربه‌خۆ پیکدیت له‌ دادوه‌رائیک، که له‌لایه‌ن ئەنجومەنی بال‌ا دادوه‌ریه‌وه دیاری ده‌کرین له‌گه‌ڵ ئەندامانی ریکخراوه‌کانی کۆمه‌لگه‌ی مه‌ده‌نی، که سه‌رۆککۆمار دیارییان ده‌کات. ئەم ده‌زگایه‌ چاودێری پرۆسه‌کانی هه‌لبژاردن ده‌کات و راسپاردە‌ی پێویست له‌باره‌ی چێوه‌ی یاسایی و ریکاره‌کانی تایبه‌ت به‌ ریکخستنی هه‌لبژاردنه‌ جۆراوجۆره‌کانی جهزائیر پیشکه‌شده‌کات، هه‌روه‌ها خولی مه‌شق و راهێنان له‌سه‌ر چاودێریکردنی هه‌لبژاردن و چۆنیتتی ئاماده‌کردنی تانه‌دانی یاسایی دروست بۆ سه‌رکرده‌کانی پارته‌ سیاسیه‌کان ئەنجام ده‌دات.

□ تاوانه‌کانی هه‌لبژاردن :

یاسای هه‌لبژاردنی جهزائیر به‌ وردی تاوانه‌کانی هه‌لبژاردنی خستۆته‌روو و له‌ پالیدا سزای پێویستیشی بۆ داناون، به‌جۆریک سه‌رله‌به‌ری ده‌روازه‌ی هه‌شتم و 38 ماده‌ (276-313)ی بۆ ئەم بابته‌ ته‌رخانه‌کردوه.

□ لیسته‌ براوه‌کانی هه‌لبژاردنه‌که :

له‌م هه‌لبژاردنه‌دا 32 پارتی سیاسی و 9,854 کاندید له‌ شیوه‌ی 793 لیسته‌ی هه‌لبژاردندا له‌ کێپرکیدا بوون، له‌ نیو کاندیده‌کاندا 2 هه‌زار و 32 کاندیدیان ژن بوون، که ده‌کاته‌ نزیکه‌ی (21%)ی کۆی کاندیده‌کان، هاوکات 5 هه‌زار و 304 کاندید ته‌مه‌نیان له‌ خوار 40 سالییه‌وه‌یه، که رێژه‌که‌ی ده‌کاته‌ (54%)ی کۆی ژماره‌ی کاندیده‌کان.

له دیارترین لیستی ئه‌و حزبانه‌ی له‌م هه‌لێژاردنه‌دا به‌شداربوون، ئه‌مانه‌ن:

🕒 **به‌ره‌ی رزگاری نیشتمانی (FLN)** : پارتیکی دێرین و بالاده‌سته له‌ جه‌زائیردا، نوێنه‌رایه‌تی ره‌وتی ته‌قلیدی و نزیک له‌ ده‌سه‌لآت ده‌کات و عه‌بدوالکه‌ریم کورێ موباره‌ک ئه‌مینداری گشتی حزبه‌که‌یه.

🕒 **جولانه‌وه‌ی کۆمه‌لگه‌ی ئاشتی (MSP)** : گه‌وره‌ترین حزبی ئیسلامی ئۆپۆزیسیۆنه له‌ جه‌زائیردا و له‌لایه‌ن "عه‌بدواله‌الی حه‌سانی شه‌ریف" ه‌وه سه‌رۆکایه‌تی ده‌کرێت، که له‌ دا هه‌لێژاردنه‌که‌ی سه‌رۆکایه‌تیدا رکابه‌ری عه‌بدولمه‌جید ته‌بونی سه‌رۆکی ئیستا بوو.

🕒 **به‌ره‌ی هێزه سۆشیالیسته‌کان (FFS)** : له‌ میژووی هاوچه‌رخێ جه‌زائیردا به‌ کۆنترین حزبی ئۆپۆزیسیۆنی ئه‌و ولاته‌هه‌ژمار ده‌کرێت. یوسف ئۆشیش سه‌رۆکایه‌تی ده‌کات و پارتیکی چه‌پی مامناوه‌نده (سۆشیال دیموکراته) و داکوکیکارێکی سه‌رسه‌خته له‌ به‌هاکانی دیموکراسی و سیکۆلاریزم و ناسنامه و زمان و مافه‌کانی گه‌لی ئه‌مازیغ.

🕒 **گه‌ردبوونه‌وه‌ی نیشتمانی دیموکراسی (RND)** : حزبیکی ناسیۆنالیستی موخافیزکاری مامناوه‌نده و تیگه‌یشتن و ئاراسته‌یه‌کی لیبرالیانه‌ی له‌ دنیا‌ی ئابوریدا هه‌یه و پشتگیری له‌ ئابوری بازار ده‌کات. هه‌میشه وه‌ک "بالی دووه‌می ده‌سه‌لآت" ده‌رده‌که‌وێت و پشتگیری له‌ سه‌رله‌به‌ری به‌رنامه‌که‌ی عه‌بدولمه‌جید ته‌بونی سه‌رۆک کۆمار ده‌کات و یه‌کیکه له‌ پیکه‌ینه‌ره سه‌ره‌کییه‌کانی هاوپه‌یمانیته‌ی سه‌رۆکایه‌تی، له‌ ئیستادا مسته‌فا یاحی ئه‌مینداری گشتی حزبه‌که‌یه.

🕒 **به‌ره‌ی ئاینده (Front El-Moustakbal)** : حزبیکی ناسیۆنالیستی مامناوه‌نده و خۆی به‌ به‌دیالی نوێنه‌رانی گه‌نجان و نوێگه‌ری ده‌زانێت و خۆی به‌ دوور ده‌گرێت له‌ جه‌مسه‌ره‌بندی نیوان ئۆپۆزیسیۆنی توندرو و هێزه ته‌قلیدییه‌کانی ده‌سه‌لآت. حزبه‌که له‌لایه‌ن فاتیح بو‌تبیق "ه‌وه سه‌رۆکایه‌تی ده‌کرێت و له‌م هه‌لێژاردنه‌شدا سه‌رۆکی لیسته‌که‌یانه.

□ ئەنجامی کۆتایی هەلبژاردنەکه :

رۆژی 6ی تەمموزی 2026، ئەنجومەنی دەستوری جەزائیر ئەنجامی کۆتایی هەلبژاردنەکهی پەسەندکرد و ئەم ئەنجامەنی رایگەیاندا.

ئەنجامی کۆتایی هەلبژاردنی ئەنجومەنی میلی نیشتمانی جەزائیر 2026-07-02	
عدد المقاعد	القوائم الفائزة
90	بەرهی رزگاری نیشتمانی "جبهة التحرير الوطني"
73	گەردبۆنەوهی نیشتمانی دیموکراسی "التجمع الوطني الديمقراطي"
59	بەرهی ئایندە "جبهة المستقبل"
43	جولانەوهی کۆمەڵگەیی ئاشتی "حركة مجتمع السلم"
38	جولانەوهی بینای نیشتمانی "حركة البناء الوطني"
32	لیستە سەرپەخۆکان "القوائم المستقلة"
17	دەنگی میللەت "صوت الشعب"
12	بەرهی هیزە سۆشیالیستەکان "جبهة القوى الاشتراكية"
6	پارتی ئازادی و دادگەری "حزب الحرية والعدالة"
6	پارتی ئاسۆی نوێ "حزب الفجر الجديد"
5	پارتی کەرەمەت "حزب الكرامة"
4	گەردبۆنەوهی لەپیناوە فەرەنگ و دیموکراسیدا "التجمع من اجل الثقافة والديمقراطية"
4	بەرهی دادگەری و گەشەسەندن "جبهة العدالة والتنمية"
3	پارتی کریکاران "حزب العمال"
3	پارتی نەوهیەکی نوێ "حزب جيل جديد"
3	جولانەوهی هیوای جەزائیر "حركة امل الجزائر"
2	پارتی یەکییتی نیشتمانی و گەشەسەندن "حزب الوحدة الوطنية والتنمية"
2	جولانەوهی رابوون "حركة النهضة"
1	پارتی نوێگەری جەزائیری "حزب التجديد الجزائري"
1	پارتی هاپەیمانی کۆماریی "حزب التحالف الجمهوري"
1	بەرهی جەزائیری نوێ "جبهة الجزائر الجديدة"
1	بەرهی حوکمرانی لێهاتوو "جبهة الحكم الراشد"
1	بەرهی هاوڵاتی ئازاد "جبهة المواطن الحر"
407	کۆی گشتی

□ دەرەنجامەکان:

یه‌که‌م: رێژەی بەشداریکردنی (21,24%) ی هاوڵاتیان لەم هه‌لبژاردنەدا نزمترین پێوانەی لە میژوووی هه‌لبژاردنە گشتییەکانی جهزائیردا تۆمار کردوو، ئەوەش ئاماژەیە بە بیهیوایی فراوانی هاوڵاتیان بە پرۆسەی سیاسی لەلایەکه‌وه و لەلایەکی دیکه‌وه دوورخستنه‌وهی رێژەی (30%) ی کاندیدانی حزبه‌کانی ئۆپۆزیسیۆن، بەر لە رۆژی دەنگدان، لەلایەن دەسه‌ڵتدارانه‌وه، کاریگەری لەسەر دابه‌زینی رێژەی بەشداریکردنی دەنگدەران داناوه .

دووهم: پاشه‌کشه‌یه‌کی گه‌وره و به‌رچاوی ژماره‌ی کاندیدانی ژن لە هه‌لبژاردنەکه‌دا، که تهنه‌ا 23 ژن به رێژەی (5,65%) بۆ ئەنجومەنی میلی نیشتمانی جهزائیر دەرچوون . هۆکاری سەرەکی ئەم دابه‌زینە رێژەی ژنان لە ئەنجومەنی ناوبراودا ده‌گه‌رپه‌ته‌وه بۆ هه‌موارکردنه‌وهی یاسای هه‌لبژاردن لە نیسانی 2026دا، که تێیدا مه‌رجی رێژەی نیوه به نیوهی (په‌نجا به په‌نجا) ی ره‌گه‌زی له کاندیده‌کانی لیسته‌کاندا که‌مکرده‌وه بۆ سییه‌کی لیسته‌که و به‌مه‌ش ژماره‌ی کاندیدانی ژن لەم هه‌لبژاردنەدا بۆ 2 هه‌زار و 32 ژن که‌مبۆوه، له کاتێکدا له هه‌لبژاردنی سالی 2021دا زیاتر له 8 هه‌زار و 300 ژن خۆیان کاندید کردبوو .

سییه‌م: حزبی ده‌سه‌ڵتدار پارێزگاری له پینگی خۆی کردوه و به‌ره‌ی رزگاری نیشتمانی دیسانه‌وه له پێشه‌وه‌یه و 90 کورسی برده‌وه، ئەگه‌رچی هه‌شت کورسی که‌متره له‌وهی که له هه‌لبژاردنی سالی 2021دا به‌ده‌سته‌یه‌ینا.

چوارهم: جولانه‌وهی کۆمه‌لگه‌ی ئاشتی، که گه‌وره‌ترین حزبی ئیسلامی ئۆپۆزیسیۆنه، له‌نیوان هه‌ردوو هه‌لبژاردنی 2021 و 2026دا، 21 کورسی له ده‌ستداوه و ژماره‌ی کورسییه‌کانی له 64 کورسییه‌وه دابه‌زیوه بۆ 43 کورسی. ئەم دابه‌زینە زۆربه‌ی لیسته‌کانی دهره‌وهی ده‌سه‌ڵاتی گرتۆته‌وه و به گشتی ژماره‌ی کورسییه‌کانیان له 84 کورسییه‌وه دابه‌زیوه بۆ 32 کورسی.

پینجه‌م: ژماره‌ی کورسییه‌کانی ره‌وتی ناسیۆنالیستی، به هه‌ردوو فۆرمه‌ ته‌قلیدی و نویگه‌ره‌که‌یه‌وه، له به‌رزبوونه‌وه‌دایه و له‌وه نیوه‌دا گه‌ردبوونه‌وهی نیشتمانی دیموکراسی، وه‌ک حزبیکی ناسیۆنالیستی موخافیزکاری مامناوه‌ندی نزیک له ده‌سه‌ڵات، 15 کورسی له هه‌لبژاردنی سالی 2021 زیاتره و به هه‌مان شێوه به‌ره‌ی ئاینده‌ش 11 کورسی زیادکردوه.

شەشەم: ژمارەى كورسییه‌كان بۆ لیستی حزبه‌كان سه‌نگى مه‌حه‌ك نییه و پیناچیت ره‌نگدانه‌وه‌ی هێزی راسته‌قینه‌ی و كیشی جه‌ماوه‌ری خۆی بێت، چونكه سیستمی هه‌لبژاردنی جه‌زائیر كورسییه‌كان به‌پێی ویلايه‌ت و پارێزگاكان دابه‌ش ده‌كات نه‌ك به‌پێی رێژه‌ی ده‌نگه‌كان له‌سه‌ر ئاستی نیشتمانی.

.....

.....

.....